

Nr 228.

Av herr **Welin**, om ändrad lydelse av 19 § i förordningen om arvsskatt och skatt för gåva.

I kungl. statsverkspropositionen vid innevarande riksdag upptages bland beräknade inkomster »Nya inkomster av skattemedel m. m.» till ett belopp av 18,000,000 kronor. Huru medlen härtill och till andra i hög grad ökade krav på statskassan skola anskaffas, är ännu oavgjort. För finansiering av neutralitetsutgifter och åtskilliga andra med kriget sammanhängande utgifter förebådar finansministern en väsentlig skärpning under viss kortare tid av inkomst- och förmögenhetsskatten, för så vitt denna åligger bärkraftiga samhällslager. Därjämte meddelas, att en utredning, som ännu icke är slutförd, giver vid handen, att genom höjda skatter och avgifter — skärpning av inkomst- och förmögenhetsskatten oräknad — ökade inkomster kunna tillföras budgeten med ett belopp av 18,000,000 kronor.

Emellertid torde det kunna vara förtjänt att tagas under moget övervägande, huruvida ej en utvidgning av den 1910 införda arvs- och gåvoskatten kunde anses önskvärd och nyttig framför ett anlitanande av åtskilliga andra skatteformer. Redan vid arvsskattens införande framhölls med mycken styrka, att denna skatt vore synnerligen billig och rättvis, och att den borde kännas vida mindre betungande än de flesta andra skatter, och detta i högre grad i samma mån som de arvtagande vore mindre besläktade med arvlåtaren eller icke alls räknade någon skyldskap med honom. Så säger t. ex. dåvarande finansministern Swartz i den regeringsproposition om stämpelskatt, som framlades för 1910 års riksdag följande: »Kvarlåtenskaps- samt arvsskatten är till sin natur den renaste förmögenhetsskatt, skattekniken känner, — — — icke vid något tillfälle kunde förmögenhetsskatt lättare bäras, än då förmögenhet överlättes genom arv eller testamente. Denna skattekraft ökades i samma mån som förmö-

genheten övergick på personer, vilka icke under livstiden varit den döde närstående eller eljest av honom ekonomiskt beroende. — — — Av det stora flertalet skattereformer torde få kunna sägas vara stadda i så jämn och naturlig utveckling som arvsskatten. I den mån, som kapitalbildningen inom Sverige fortgår, bör denna skatt även för vårt land komma att ökas i betydelse icke så litet utöver vad nu är fallet.»

Och bevillningsutskottet uttalade sig utan meningsskiljaktighet sålunda: »Ifrågavarande skatt är, såsom ock av departementschefen framhållits, en verklig och ren förmögenhetsskatt samt väl ägnad att främja det mål, man genom en förmögenhetsbeskatning vill uppnå. Ej nog med att skatten träffar den verkliga förmögenheten, utan detta sker tillika vid ett sådant tillfälle, att den, som får vidkännas avgiften, i allmänhet torde kunna med lätthet bära densamma.»

Redan 1910 voro förslag uppe om anlitande av denna skatteform i åtskilligt större utsträckning än som skedde, men riksdagen tilltrorde sig då icke att taga ett så stort steg, innan tillräcklig kännedom vunnits om den nya och hittills hos oss oprövade skatteformens verkningar. Dessa betänkligheter böra nu hava bortfallit, sedan arvsskatten under åtskilliga år varit i bruk. Även den varsamhet vid skattens påläggande, som då aktades nödig i ett land med jämförelsevis svag kapitalbildning, torde numera näppeligen i samma mån vara av behovet påkallad, sedan kapitalbildningen inom landet i hög grad fortskyndats under det pågående kriget. Om det nu vid riksstatens slutliga reglering verkligen, såsom av finansministern bebådats, visar sig behöfligt att införa nya skatter eller höja de gamla, synes alltså en höjning av arvsskatten böra komma i åtanke framför de flesta andra skatter, kanske i allra främsta rummet.

Om sålunda en höjning av skatten på arv, testamente eller gåva under nuvarande förhållanden prövas vara nödig och nyttig, torde noga behöva övervägas, huruvida och i vad mån de grunder, efter vilka denna skatt utgår, böra underkastas en något längre gående omläggning. Dessa grunder finnas närmare beskrivna i § 19 av nu gällande förordning om arvsskatt. Vid en närmare granskning av de skatteskalor, inom vilka skatten skall utgå inom var och en av de fyra klasser, i vilka de skattskyldiga blivit indelade, visar sig emellertid, att dessa grunder äro i mycket hög grad godtyckliga. Men detta kan icke vara med god ordning förenligt, ty en ojämnt pålagd och därför ojämnt verkande skatt måste för de skattskyldige kännas icke så litet orättvis i jämförelse med den skatt, som utgår efter en likformig progression. Detta så mycket mera, som det alls icke är förenat med någon större svårighet att upprätta likformigt

verkande skatteskalar, uppgjorda efter en i sträng matematisk följdriktighet genomförd grundsats. Det vill sålunda synas, som om arvsskatten, vid en möjligen blivande utvidgning av densamma, bör, så vitt ske kan, byggas på likformiga och med sträng följdriktighet genomförda grunder.

I detta syfte tillåter jag mig föreslå, att arvsskatten inom de särskilda klasserna bör stå i ett visst, en gång för alla givet förhållande till kubikroten av det beskattningsbara arvsbeloppets summa. Inom första klassen, som omfattar arvlåtarens bröstarvingar, har jag sålunda tänkt mig, att skatteprocenten borde vara lika med tiondedels kubikroten av det skattlagda arvsbeloppet. Om detta är 1,000 kronor, är kubikroten 10 och skatteprocenten 1; vid 8,000 kronor är kubikroten 20 och skatteprocenten 2; vid 27,000 kronor är kubikroten 30 och skatteprocenten 3.

Inom var och en av de följande klasserna ökas detta belopp med hälften eller 50 procent för varje gång. Klasserna har jag ansett böra ökas från fyra till fem, i det att andra klassen lämpligen bör delas i tvenne. Där äro nämligen för närvarande sammanförda arvtagare av så olika slag som å ena sidan föräldrar, syskon eller halvsyskon och deras avkomlingar, å andra sidan akademier och lärda samfund, allmänna undervisningsverk, stipendiefonder, pensionsanstalter, sjuk- och fattigvårdsinrättningar och andra fromma stiftelser. Ett dylikt sammanställande av närskylda arvtagare med oskylda, torde icke stämma väl överens med det allmänna föreställningssättet. För den skull anser jag mig böra föreslå, att arvsskatten inom den nuvarande andra klassen göres något lindrigare för närskylda arvtagare än för oskylda.

För att denna skatt icke skall springa alltför mycket i höjden för de avlägsnare klasserna, om likformigheten mellan skatteskallorna inom olika klasser bibehålles, torde även skillnaden mellan de olika klassernas skatteskalar icke böra göras fullt så stor som för närvarande.

I likhet med den nu gällande arvsskatten torde även böra stadgas en viss maximiprocent, vid vilken skattestegringen måste avbrytas. Men denna skatteprocent torde saklöst kunna sättas icke så litet högre än för närvarande. Högsta skatteprocenten är nu inom första klassen 4 procent vid en arvslott av 450,000 kronor eller däröver, inom andra klassen 8 procent vid en arvslott av 365,000 kronor eller däröver, inom tredje klassen 12 procent vid en arvslott av 260,000 kronor eller däröver och inom fjärde klassen 16 procent för en arvslott av likaledes 260,000 kronor eller däröver. I stället för dessa fullkomligt godtyckligt valda maximala har jag ansett mig böra stanna vid en likformig och en gång för alla

bestämd högsta skatteprocent, som inom samtliga klasser inträder vid en arvslott av 512,000 kronor, och som inom första klassen utgör 8, inom den andra 12, inom den tredje 16, inom den fjärde 20 och inom den femte 24 procent av det beskattade arvsbeloppet.

Här nedan meddelas en tabell över, hur enligt denna beräkning arvs-skatten skulle komma att verka. Siffrorna inom parentes angiva de nu utgående beloppen.

Progressiv skala för arvsskatt.

	Arvsbelopp Kr.	Skattebelopp Kr.	Procenttal
I Kl.....	1,000	10 (6)	1 (0,6)
	8,000	160 (112)	2 (1,4)
	27,000	810 (594)	3 (2,2)
	64,000	2,560 (1,792)	4 (2,8)
	125,000	6,250 (4,000)	5 (3,2)
	216,000	12,960 (7,344)	6 (3,4)
	343,000	24,010 (13,034)	7 (3,8)
	512,000	40,960 (20,480)	8 (4)
II Kl.....	1,000	15 (10)	1,5 (1)
	8,000	240 (240)	3 (3)
	27,000	1,215 (1,350)	4,5 (5)
	64,000	3,840 (3,840)	6 (6)
	125,000	9,375 (7,500)	7,5 (6)
	216,000	19,440 (15,120)	9 (7)
	343,000	36,015 (24,010)	10,5 (7)
	512,000	61,440 (40,960)	12 (8)
III Kl.....	1,000	20 (10)	2 (1)
	8,000	320 (240)	4 (3)
	27,000	1,620 (1,350)	6 (5)
	64,000	5,120 (3,840)	8 (6)
	125,000	12,500 (7,500)	10 (6)
	216,000	25,920 (15,120)	12 (7)
	343,000	48,020 (24,010)	14 (7)
	512,000	81,920 (40,960)	16 (8)

	Arvsbelopp Kr.	Skattebelopp Kr.	Procenttal
IV Kl.....	1,000	25 (20)	2,5 (2)
	8,000	400 (640)	5 (8)
	27,000	2,025 (2,295)	7,5 (8,5)
	64,000	6,400 (6,720)	10 (10,5)
	125,000	15,625 (13,125)	12,5 (10,5)
	216,000	32,400 (24,840)	15 (11,5)
	343,000	60,025 (41,160)	17,5 (12)
	512,000	102,400 (61,440)	20 (12)
V Kl.....	1,000	30 (20)	3 (2)
	8,000	480 (560)	6 (7)
	27,000	2,430 (2,430)	9 (9)
	64,000	7,680 (8,320)	12 (13)
	125,000	18,750 (16,250)	15 (13)
	216,000	38,880 (32,400)	18 (15)
	343,000	72,030 (54,880)	21 (16)
	512,000	122,880 (81,920)	24 (16)

Mot det föreslagna sättet att beräkna arvsskatten torde kunna invändas, att det kunde medföra svårigheter för skattemottagaren att beräkna skattebeloppen efter förhållandet mellan arvslottens storlek och dess kubikrot. Detta vore naturligtvis fullkomligt riktigt om en sådan beräkning för varje särskilt fall måste utföras på nytt, men detta borde ingalunda bliva fallet, ty vid tillämpningen av de här föreslagna skatteskalorna skulle enligt sakens natur hos skattemottagaren handböcker finnas tillgängliga, som för varje särskilt fall meddelade nödiga uppgifter om förhållandet mellan arvslotten och skattebeloppet. Redan nu är det så, att det finnes vissa av Kungl. Maj:t enligt kungl. kungörelsen den 19 november 1911 fastställda tabeller till ledning vid uträkningen av arvsskatten. För att dylika handböcker icke måtte bli alltför vidlyftiga kunde de omfatta de jämförelsevis lägre och mera vanligt förekommande arvsbeloppen, under det att skattemottagaren i fråga om de större och mera sällan förekommande arvsbeloppen, hänvisades till att förfråga sig hos någon central myndighet, vilken i så fall naturligast borde vara statskontoret, som en-

ligt kungl. förordningen den 22 juni 1911 redan nu är skyldigt att i fråga om arvsskatten lämna upplysningar, som äro för statsverket bindande.

Med anledning av det här anförda tillåter jag mig föreslå,

att riksdagen beslutar, att § 19 av nu gällande kungl. förordning den 19 nov. 1914 om arvs- och gåvoskatt måtte erhålla följande ändrade lydelse:

Skatt beräknas icke — — — — 200 kronor.
I övrigt beräknas skatten enligt denna

Tariff.

Klass I. För andel, som på grund av arv eller testamente tillkommer bröstarvinge eller på grund av testamente efterlevande make eller bröstarvinges avkomling, är skatteprocenten lika med tiondedels kubikroten av det beskattade andelsbeloppet. För andel, som uppgår till 512,000 kronor eller därutöver, utgör skatten 8 kronor för varje fulla 100 kronor.

Klass II. För andel, som på grund av arv eller testamente tillkommer fader, moder, syskon (halvsyskon) eller syskons (halvsyskons) avkomling, är skatteprocenten lika med den i klass I ökad med 50 procent. För andel, som uppgår till 512,000 kronor eller därutöver, utgör skatten 12 kronor för varje fulla 100 kronor.

Klass III. För andel, som på grund av testamente tillkommer akademi, vetenskapligt samfund, allmänt undervisningsverk, stipendiefond eller pensionsanstalt, likasom ock sjuk- eller fattigvårdsinrättning eller annan from stiftelse, är skatteprocenten lika med den i klass I ökad med 100 procent. För andel, som uppgår till 512,000 kronor eller därutöver, utgör skatten 16 kronor för varje fulla 100 kronor.

Klass IV. För andel, som tillkommer kyrka, landsting, kommun eller hushållningssällskap, är skatteprocenten lika med den i klass I ökad med 150 procent. För andel, som uppgår till 512,000 kronor eller

därutöver, utgör skatten 20 kronor för varje fulla 100 kronor.

Klass V. För andel, som tillkommer annan arvinge eller testamentstagare än sådan, som omförmäles i föregående klasser, så ock för andel, som är danaarv, är skatteprocenten lika med den i klass I ökad med 200 procent. För andel, som uppgår till 512,000 kronor eller därutöver, utgör skatten 24 kronor för varje fulla 100 kronor.

Stockholm den 26 januari 1917.

S. Welin.
